

PROFESSIONAL MORBIDITY TRENDS IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Zanoaga Mariana

Scientific adviser: Deleu Raisa

Hygiene Department, *Nicolae Testemitanu* SUMPh

Background. In the Republic of Moldova there is an urgent need to raise awareness of the relationship between sustainable economy and sustainable health. Legal and economic mechanisms that stimulate employers to provide safe work environment are not so efficient and need to be improved. **Objective of the study.** The epidemiological analysis of occupational diseases registered in the Republic of Moldova, 1989-2019 period with identification of the general trends. **Material and Methods.** A retrospective-descriptive epidemiological study was conducted. There were used data from the Register of new cases of occupational disease/ intoxication(f - 036/e) at the National Public Health Agency. **Results.** A remarkable drop of occupational morbidity has been identified amid continuous growth of the workplaces that do not meet the requirements requested by occupational hygiene, in addition to the number of employees exposed to the professional risk factors. Over the 1981- 1990 years have been documented yearly $49,8 \pm 4,46$ new cases of occupational diseases, in 2001- 2010- $25,3 \pm 2,69$ and in the 2011-2019 period- $5,7 \pm 0,58$ cases per year. Vibration remains one of the main etiological factors. Work seniority with maximum incidence is over 20 years. On the top of risk professions are agricultural machinery drivers and medical workers. **Conclusion.** Underdiagnosis and failure to register occupational diseases in the Republic of Moldova does not confirm worker's health status but are revealing huge gaps in the organization of occupational health system leading to the increased burden of occupational morbidity in the population.

Keywords: occupational morbidity, occupational health.

TENDINȚE ÎN MORBIDITATEA PROFESIONALĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Zanoaga Mariana

Conducător științific: Deleu Raisa

Catedra de igienă, USMF „Nicolae Testemițanu”

Introducere. În Republica Moldova există nevoia stringentă de conștientizare a relației dintre o economie sustenabilă și sănătate durabilă. Mecanismele juridice și economice, care încurajează angajatorul să ia măsuri pentru a asigura condiții de muncă sigure, nu sunt eficiente și trebuie îmbunătățite. **Scopul lucrării.** Evaluarea epidemiologică a bolilor profesionale înregistrate în Republica Moldova în perioada 1989-2019 cu identificarea tendințelor generale. **Material și Metode.** S-a efectuat un studiu epidemiologic retrospectiv-descriptiv. Au fost utilizate date din Registrul cazurilor noi de boală/ intoxicație profesională (f-360/e), existente la nivelul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică. **Rezultate.** S-a constatat o reducere considerabilă a morbidității profesionale pe fundal de creștere continuă a numărului de locuri de muncă, care nu corespundea cerințelor de igiena muncii, și a numărului de muncitori expuși factorilor de risc profesional. În perioada anilor 1981-1990, au fost înregistrate $49,8 \pm 4,46$ cazuri noi de boală profesională anual, în 1991-2000 – $57,5 \pm 3,41$, în 2001-2010 - $25,3 \pm 2,69$, iar în 2011-2019 – $5,7 \pm 0,58$ cazuri noi anual. Vibrația rămâne unul din factorii etiologici principali. Vechimea de muncă cu incidență maximă este de peste 20 de ani. În topul profesiilor de risc se găsesc mecanizatorii și lucrătorii medicali. **Concluzii:** Subdiagnosticarea și neînregistrarea bolilor profesionale în Republica Moldova nu atestă starea de sănătate a lucrătorilor, dar relevă lacune grave în organizarea sistemului de sănătate ocupațională, care duce la creșterea continuă a poverii morbidității profesionale în societate.

Cuvinte-cheie: morbiditate profesională, sănătate ocupațională.